ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

(CALL FOR PAPERS)

ΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΤΑΞΕΙΣ - Θεωρητικές αναζητήσεις, κοινωνικοί μετασχηματισμοί και νέες ερευνητικές προσεγγίσεις

Φορέας Οργάνωσης: Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς (ΙΝΠ)

Επιστημονικό Συνέδριο (1ο δεκαπενθήμερο Δεκεμβρίου 2027) και Ειδική επιστημονική έκδοση.

1. Το αντικείμενο της πρόσκλησης

Πενήντα περίπου χρόνια μετά τις θεωρητικές επεξεργασίες του Νίκου Πουλαντζά για το καπιταλιστικό κράτος, την πολιτική εξουσία και τις κοινωνικές τάξεις, τα ερωτήματα που τέθηκαν από τη μαρξιστική θεωρία του κράτους έχουν αποκτήσει πολλές και διαφορετικές νέες διαστάσεις. Οι μετασχηματισμοί του σύγχρονου καπιταλισμού, η διεθνοποίηση των οικονομικών και πολιτικών σχέσεων, η αναδιάρθρωση της παραγωγής, η χρηματιστικοποίηση, η ψηφιοποίηση, οι νέες μορφές εργασίας και εκμετάλλευσης, η οικολογική κρίση, οι ανακατατάξεις στη δομή των κοινωνικών τάξεων, καθώς και οι μεταβολές που αφορούν τους θεσμούς πολιτικής εξουσίας και αντιπροσώπευσης, έχουν τροποποιήσει το πεδίο θεωρητικής και εμπειρικής διερεύνησης.

Πώς μετασχηματίζεται το καπιταλιστικό κράτος στις σύγχρονες συνθήκες; Πώς αναδιατάσσονται οι σχέσεις μεταξύ οικονομικής και πολιτικής εξουσίας; Ποιες μεταβολές παρατηρούνται στη συγκρότηση, τη σύνθεση και την πολιτική εκπροσώπηση των κοινωνικών τάξεων; Πώς μεταβάλλονται οι σχέσεις μεταξύ των μερίδων του κεφαλαίου; Πώς επηρεάζουν οι νέες μορφές καπιταλιστικής συσσώρευσης τη λειτουργία του κράτους και των πολιτικών θεσμών; Πώς οι νέοι καταμερισμοί της εργασίας επηρεάζουν τη δυνατότητα των κοινωνικών τάξεων, αλλά και του κράτους, να αντιμετωπίζουν τις καπιταλιστικές κρίσεις; Και, κυρίως, σε ποιον βαθμό οι κλασικές και νεότερες θεωρητικές προσεγγίσεις επαρκούν για την ανάλυση αυτών των μετασχηματισμών και κρίσεων και σε ποια σημεία απαιτούνται νέες θεωρητικές έννοιες, ερευνητικές υποθέσεις και μεθοδολογικά εργαλεία;

Το Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς (ΙΝΠ), με αφορμή τη συμπλήρωση τριάντα χρόνων από την ίδρυσή του το 1997, αναλαμβάνει την πρωτοβουλία να οργανώσει ένα επιστημονικό συνέδριο, καθώς και μια ειδική έκδοση με γενικό αντικείμενο: ***«Το σύγχρονο καπιταλιστικό κράτος και οι κοινωνικές τάξεις»***.

Η πρωτοβουλία αποσκοπεί στη δημιουργία ενός ανοικτού χώρου επιστημονικής συνάντησης, θεωρητικής αναζήτησης και ερευνητικού διαλόγου.

Απευθύνεται ιδιαίτερα σε νέους ερευνητές και ερευνήτριες, υποψήφιους διδάκτορες, μεταδιδακτορικούς ερευνητές και νέους πανεπιστημιακούς, χωρίς, βεβαίως, να αποκλείει τη συμμετοχή εμπειρότερων επιστημόνων και θεωρητικών, καθώς και ανεξάρτητων ερευνητών.

Επιδίωξή μας είναι να αναδειχθούν νέες θεωρητικές επεξεργασίες, πρωτότυπες ερευνητικές εργασίες και εμπειρικά ευρήματα, που θα συμβάλουν στην κατανόηση των σύγχρονων μορφών καπιταλιστικής οργάνωσης, κρατικής εξουσίας και κοινωνικής διαστρωμάτωσης.

2. Ενδεικτικές θεματικές ενότητες

Οι θεματικές κατευθύνσεις που ακολουθούν είναι ενδεικτικές.

Η πρώτη αφορά το ίδιο το έργο του Νίκου Πουλαντζά και τη διεθνή πρόσληψή του. Οι υπόλοιπες προσφέρονται για κριτική επεξεργασία και προέκταση των ερωτημάτων του, καθώς και για αυτοτελείς εργασίες πάνω σε σύγχρονα προβλήματα του κράτους και των κοινωνικών τάξεων.

Α. **Το έργο του Νίκου Πουλαντζά και η διεθνής πρόσληψή του**

- Πολιτική εξουσία και κοινωνικές τάξεις. Η συγκρότηση της θεωρίας του καπιταλιστικού κράτους, ο συνασπισμός εξουσίας και η σχετική αυτονομία του κράτους.
- Φασισμός και δικτατορία. Η ανάλυση των καθεστώτων έκτακτης ανάγκης και οι δυνατότητες και τα όρια της αξιοποίησής της στη μελέτη της σύγχρονης ακροδεξιάς και του αυταρχισμού.
- Οι κοινωνικές τάξεις στον σύγχρονο καπιταλισμό και Η κρίση των δικτατοριών. Η διεθνοποίηση του κεφαλαίου, οι ταξικοί μετασχηματισμοί και οι μεταβάσεις από τη δικτατορία στη δημοκρατία.
- Το κράτος, η εξουσία, ο σοσιαλισμός. Το κράτος ως υλική συμπύκνωση ενός συσχετισμού δυνάμεων, ο αυταρχικός κρατισμός και ο δημοκρατικός δρόμος προς τον σοσιαλισμό.
- Οι θεωρητικές αντιπαραθέσεις της εποχής του Πουλαντζά και η μεταγενέστερη διεθνής πρόσληψη του έργου του, με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τις αναγνώσεις και τις θεωρητικές επεξεργασίες στις ΗΠΑ και τη Λατινική Αμερική.

Β. Θεωρίες του καπιταλιστικού κράτους: συνέχειες, τομές και νέες προσεγγίσεις

- Η μαρξιστική θεωρία του κράτους: κλασικές και σύγχρονες προσεγγίσεις.
- Το κράτος ως «εργαλείο», ως κοινωνική σχέση και ως πεδίο ταξικών αντιθέσεων.
- Ο Αλτουσέρ και η θεωρία του κράτους ως «μηχανής».
- Ο Τζέσοπ και η στρατηγική-σχεσιακή προσέγγιση του κράτους.
- Η σχολή της «λογικής του Κεφαλαίου» και η ιδιαίτερη συζήτηση στην Γερμανία.

- Κράτος, ηγεμονία, ιδεολογία και πολιτική εξουσία.
- Η έννοια της «σχετικής αυτονομίας του κράτους» και η σχέση της με το νεοφιλελεύθερο κράτος.
- Νεοφιλελεύθερος μετασχηματισμός του κράτους, αυταρχισμός και μεταδημοκρατία.
- Κριτικές προσεγγίσεις του σύγχρονου κράτους πέραν της κλασικής μαρξιστικής παράδοσης.

Γ. Κοινωνικές τάξεις και σύγχρονος καπιταλισμός

- Νέες μορφές ταξικής διάρθρωσης και κοινωνικής διαστρωμάτωσης.
- Η σύγχρονη εργατική τάξη: μεταβολές στη σύνθεση και τις μορφές εργασίας.
- Η νέα μικροαστική τάξη και οι ενδιάμεσες κοινωνικές κατηγορίες.
- Η κοινωνική και πολιτική συγκρότηση των κυρίαρχων τάξεων.
- Ταξική ανισότητα, κοινωνική κινητικότητα και αναπαραγωγή.
- Επισφάλεια, πλατφορμική εργασία και νέες μορφές εκμετάλλευσης.
- Φύλο, μετανάστευση, φυλή και ταξικές σχέσεις.
- Οι σύγχρονες μορφές ταξικής συνείδησης και συλλογικής δράσης.

Δ. Κράτος, κεφάλαιο και οικονομική εξουσία

- Κράτος και νέες μορφές καπιταλιστικής συσσώρευσης.
- Χρηματιστικοποίηση και μετασχηματισμός της κρατικής εξουσίας.
- Το κράτος ως μηχανισμός αναπαραγωγής των καπιταλιστικών σχέσεων.
- Δημόσια αγαθά, ιδιωτικοποιήσεις και εμπορευματοποίηση.
- Δημοσιονομική πειθαρχία, τεχνοκρατική διακυβέρνηση και ανεξάρτητες αρχές.
- Κράτος, ψηφιακές υποδομές και τεχνολογική εξουσία.
- Δημόσια ιδιοκτησία, κοινωνικός έλεγχος των επενδύσεων και οικονομική δημοκρατία.
- Κοινωνική πολιτική, αναδιανομή και ταξικές ανισότητες.

Ε. Κράτος, δημοκρατία και πολιτική αντιπροσώπευση

- Οι μετασχηματισμοί της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας.
- Κράτος, πολιτικά κόμματα και κοινωνικές τάξεις.
- Συνδικάτα, εργατική ισχύς και ταξική οργάνωση: ιστορικές μεταβολές, σύγχρονες μορφές και δυνατότητες ανασυγκρότησης.
- Η κρίση της πολιτικής αντιπροσώπευσης των εργαζόμενων τάξεων.
- Κράτος, κοινωνικά κινήματα και πολιτική συμμετοχή.
- Αυταρχισμός, ακροδεξιά, ασφαλειοποίηση και νέες μορφές πολιτικής επιβολής.
- Η μεταβολή των σχέσεων ανάμεσα στο κράτος και την κοινωνία των πολιτών.
- Κοινωνικές συγκρούσεις και δυνατότητες δημοκρατικού μετασχηματισμού.

ΣΤ. Διεθνείς και υπερεθνικές διαστάσεις της κρατικής εξουσίας

- Εθνικό κράτος, παγκοσμιοποίηση και διεθνοποίηση του κεφαλαίου.
- Υπερεθνικοί θεσμοί και μετασχηματισμός της κρατικής κυριαρχίας.
- Ευρωπαϊκή Ένωση, οικονομική διακυβέρνηση και ταξικές σχέσεις.
- Ιμπεριαλισμός, γεωπολιτικοί ανταγωνισμοί και σύγχρονο κράτος.
- Κρατική εξουσία και άνιση ανάπτυξη.
- Συγκριτικές προσεγγίσεις των σύγχρονων καπιταλιστικών κρατών.
- Οι προοπτικές για τον Παγκόσμιο Νότο.

Ζ. Οικολογική κρίση, κοινωνικές τάξεις και κράτος

- Οικολογική κρίση και καπιταλιστική συσσώρευση.
- Το κράτος και οι πολιτικές της πράσινης μετάβασης.
- Ταξικές ανισότητες και περιβαλλοντική επιβάρυνση.
- Κλιματική διακυβέρνηση και κοινωνικές συγκρούσεις.
- Ενεργειακή μετάβαση, δημόσια αγαθά και κοινωνική δικαιοσύνη.
- Οι δυνατότητες ενός οικολογικού και δημοκρατικού μετασχηματισμού.

Η. Αυταρχικά σχέδια διακυβέρνησης και κράτος-εταιρεία

- Εταιρομορφισμός. Η εταιρεία ως πρότυπο διακυβέρνησης και τα σχέδια «αντικατάστασης» του κράτους από εταιρικές μορφές διευθυντικής εξουσίας.
- Ειδικές οικονομικές ζώνες και εταιρικά καθεστώτα διακυβέρνησης (Ντουμπάι, Φιλιππίνες, Ονδούρα, City Λονδίνου).
- Η αναδιάταξη της κρατικής κυριαρχίας, των εργασιακών δικαιωμάτων και της δημοκρατικής λογοδοσίας υπό εταιρικά καθεστώτα διακυβέρνησης.

Θ. Κράτος, logistics και κυκλοφορία του κεφαλαίου

- Ο ρόλος των κρατικών μηχανισμών στην οργάνωση της κυκλοφορίας του κεφαλαίου και η επίδραση των δικτύων logistics στη δομή και στις λειτουργίες του κράτους.
- Λιμένες, σιδηρόδρομοι, αποθήκες και εμπορευματικοί διάδρομοι. Ιδιοκτησία, έλεγχος και διακυβέρνηση των υποδομών.
- Παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού, οργάνωση της εργασίας και συλλογική δράση στους κόμβους των logistics.
- Η σχέση των κόμβων logistics και του πλατφορμικού καπιταλισμού.

Ι. Μετακαπιταλιστικές προσεγγίσεις των δημόσιων εξουσιών

- Θεωρίες και εμπειρίες, ιστορικές και σύγχρονες δημοκρατικής οργάνωσης της δημόσιας εξουσίας σε μετακαπιταλιστική προοπτική.
- Κοινωνική ιδιοκτησία, κοινά, αυτοδιοίκηση και δημοκρατικός σχεδιασμός. Θεσμοί συλλογικής λήψης αποφάσεων και κοινωνικού ελέγχου.
- Κοινωνικές και πολιτικές προϋποθέσεις για τον μετασχηματισμό των δημόσιων εξουσιών.

3. Θεωρητικός και μεθοδολογικός προσανατολισμός

Η πρόσκληση είναι ανοικτή σε διαφορετικές θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις που συμβάλλουν στην κριτική ανάλυση του σύγχρονου καπιταλιστικού κράτους και των κοινωνικών τάξεων.

Ενθαρρύνονται ιδιαίτερα εργασίες που:

- Αναπτύσσουν νέες θεωρητικές έννοιες ή επανεξετάζουν κριτικά καθιερωμένα θεωρητικά σχήματα.
- Συνδυάζουν τη θεωρητική ανάλυση με πρωτότυπη εμπειρική έρευνα.
- Αξιοποιούν συγκριτικές, ιστορικές ή διεπιστημονικές προσεγγίσεις.
- Εξετάζουν νέες κοινωνικές και πολιτικές αντιφάσεις που δεν έχουν ακόμη μελετηθεί επαρκώς.
- Συμβάλλουν στο δημιουργικό διάλογο ανάμεσα στη μαρξιστική θεωρία και άλλες παραδόσεις της κριτικής κοινωνικής επιστήμης.

Το ενδιαφέρον του Συνεδρίου δεν περιορίζεται στην ερμηνεία της υπάρχουσας βιβλιογραφίας, αλλά επεκτείνεται στην παραγωγή νέας θεωρητικής και εμπειρικής γνώσης.

4. Υποβολή προτάσεων και επιστημονική αξιολόγηση

Προθεσμία υποβολής πρώτων προτάσεων ορίζεται η 20η Φεβρουαρίου 2027

Οι ενδιαφερόμενοι καλούνται να υποβάλουν περίληψη της προτεινόμενης εργασίας τους, έκτασης 400–600 λέξεων. Η πρόταση θα πρέπει να περιλαμβάνει το βασικό ερευνητικό ερώτημα, το θεωρητικό πλαίσιο, τη μεθοδολογική προσέγγιση, όπου αυτή εφαρμόζεται, και την αναμενόμενη επιστημονική συμβολή.

Οι προτάσεις θα εξεταστούν από Επιστημονική Επιτροπή, αποτελούμενη από πανεπιστημιακούς και ερευνητές με ειδίκευση στα σχετικά επιστημονικά πεδία.

Η αξιολόγηση θα βασιστεί στην επιστημονική πρωτοτυπία, τη θεωρητική συγκρότηση, τη μεθοδολογική επάρκεια και τη συνάφεια με το αντικείμενο της πρόσκλησης.

Η επιλογή των εργασιών θα γίνει με διαδικασία επιστημονικής κρίσης, με πρόβλεψη ανώνυμης αξιολόγησης των περιλήψεων.

Οι προτάσεις μπορούν να κατατεθούν στην ελληνική ή την αγγλική ή την γαλλική γλώσσα. Ολες οι προτάσεις κατατίθενται στην ηλεκτρονική διεύθυνση: ***poulantzasconf2027@gmail.com***

5. Επιστημονικό συνέδριο και ειδική έκδοση

Οι εργασίες που θα επιλεγούν θα παρουσιαστούν σε επιστημονικό συνέδριο, το οποίο θα διοργανώσει το Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς το πρώτο δεκαπενθήμερο του Δεκεμβρίου του 2027.

Το συνέδριο θα οργανωθεί σε θεματικές συνεδρίες, με συμμετοχή εισηγητών και σχολιαστών, ώστε να ενθαρρύνεται ο ουσιαστικός επιστημονικός διάλογος.

Οι εισηγήσεις του Συνεδρίου μπορούν να είναι σε μία από τις κάτωθι γλώσσες: ελληνική, αγγλική, γαλλική.

Μετά την ολοκλήρωση του συνεδρίου, οι συμμετέχοντες / ουσες θα κληθούν να υποβάλουν γραπτώς τις ολοκληρωμένες εργασίες τους προς αξιολόγηση για τη συγκρότηση ειδικής επιστημονικής έκδοσης.

Η επιλογή των κειμένων για δημοσίευση θα πραγματοποιηθεί με αυτοτελή διαδικασία επιστημονικής αξιολόγησης, με βάση την ποιότητα, την πρωτοτυπία και τη συμβολή τους στο αντικείμενο της έκδοσης.

Η συμμετοχή στο συνέδριο δεν θα συνεπάγεται αυτομάτως και δημοσίευση.

Η **Επιστημονική Επιτροπή** του Συνεδρίου αποτελεί από τους / τις:

Αναστασίου Δημήτρης: Southern Illinois University Carbondale

Ανθόπουλος Χαράλαμπος: Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο

Γεωργαντάς Ηλίας: Πανεπιστήμιο Κρήτης

Γράβαρης Διονύσης: Πάντειο Πανεπιστήμιο.

Εμμανουηλίδης Μάριος: Ανεξάρτητος Ερευνητής

Κατσαμπέκης Γιώργος: Τμήμα Πολιτικών Επιστημών ΑΠΘ

Λυκουριώτη Ιρις: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Μπαρτσίδης Μιχάλης: Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο.

Νουτσόπουλος Θωμάς: Πάντειο Πανεπιστήμιο

Παπανικολάου Γιώργος: Law School, Northumbria University UK.

Ρεθυμιωτάκη Ελένη: Νομική Σχολή ΕΚΠΑ.

Σεβαστάκης Νικόλας: Τμήμα Πολιτικών Επιστημών ΑΠΘ.

Σιώμος Θωμάς: Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης ΕΚΠΑ.

Σκουλαρίκη Αθηνά: Πανεπιστήμιο Κρήτης

Σταυρακάκης Γιάννης: Τμήμα Πολιτικών Επιστημών ΑΠΘ

Τσιάνος Βασίλης: Πανεπιστήμιο Κιέλου, Γερμανία

Τσίρμπας Γιάννης: Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης ΕΚΠΑ

Φραγκάκη Μαρίκα: Δίκτυο Ευρωπαίων Οικονομολόγων (EuroMemo Group)

Χατζησταύρου Φιλίππα: Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης ΕΚΠΑ

Χριστοφής Νίκος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Για την υποστήριξη της Επιστημονικής Επιτροπής του Συνεδρίου λειτουργεί
Γραμματεία Συνεδρίου:

Πσενίσκωφ Κατερίνα: Διδάκτωρ Πολιτικών Επιστημών ΑΠΘ

Καζλάρη Σοφία: MsC Πολιτικών Επιστημών ΑΠΘ

6. Μια πρωτοβουλία για την ανανέωση της κριτικής κοινωνικής θεωρίας

Η πρωτοβουλία του Συνεδρίου 2027 εντάσσεται στη γενικότερη προσπάθεια του ΙΝΠ να ενισχύσει την επιστημονική έρευνα, να αναπτύξει συνεργασίες και να δημιουργήσει νέους χώρους συνάντησης και διαλόγου.

Τριάντα χρόνια μετά την ίδρυσή του, το ΙΝΠ επιδιώκει να συμβάλει όχι μόνο στη διατήρηση και εμβάθυνση της θεωρητικής κληρονομιάς του Νίκου Πουλαντζά, αλλά και στη δημιουργική ανάπτυξη των ερωτημάτων που αυτή εξακολουθεί να θέτει.

Ιδιαίτερη φιλοδοξία μας είναι να αναδειχθούν νέες γενιές ερευνητών και θεωρητικών, να δημιουργηθούν σταθερά επιστημονικά δίκτυα συνεργασίας και να ενισχυθεί η παραγωγή πρωτότυπης κριτικής κοινωνικής γνώσης.

Το συνέδριο και η ειδική έκδοση φιλοδοξούμε να αποτελέσουν την αφετηρία αυτής της προσπάθειας.

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΝΙΚΟΣ ΠΟΥΛΑΝΤΖΑΣ / *Επιστημονική έρευνα – Κριτική θεωρία – Δημόσιος διάλογος*